

Pienet elintarvikealan maaseutuyritykset menestyvät innovatiivisilla tuotteilla

Sari Forsman-Hugg, tutkija, MTT

Merkittävä osa pienistä elintarvikealan yrityksistä sijaitsee maaseudulla. Yritykset työllistävät tyypillisimmin 2 - 3 henkilöä ja toimivat usein paikallisilla markkinoilla. Alalla menestyminen ei kuitenkaan ole helppoa, sillä kilpailu elintarvikealalla koetaan kovaksi. Jopa 40 % yrityksistä kokee kilpailun uhkaavan yritystoiminnan jatkuvuutta.

Maaseutu yritysympäristönä

Yritystoiminnan harjoittamista maaseudulla pidetään usein vaikeana. Markkinat ovat pienet, jolloin ostovoimaa on vähän ja ammattitaitoista työvoimaa vaikea saada. Pitkät etäisyydet lisäävät kuljetuskustannuksia. Toisaalta maaseutu tarjoaa elintarvikeyrityksille monin tavoin hyödynnettävissä olevia resursseja, kuten luonnon läheisyys, maaseutumaisema ja maaseudun ruokaperinteet. Maatilan yhteydessä toimivalle yritykselle maatalouden harjoittaminen voi tarjota suhteellisen helpon ja riskittömän pääsyn raaka-aineisiin ja tuotantotiloihin.

Elintarvikeala vaativa toimintaympäristö

Myös elintarvikeala on monessa mielessä vaativa toimintaympäristö pienyritykselle. Alan kilpailu on kovaa, mikä näkyy erityisesti hinnoissa ja markkinointikanaviin pääsyssä. Elintarvikealaa luonnehditaan myös kypsäksi toimialaksi, jolla on vain vähän tilaa määrälliselle kasvulle. Kasvua tuleekin hakea laadulla. Kilpailukykyyn saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi olennaista on luoda innovatiivisia tuoteratkaisuja kiinnittäen samalla huomiota kustannustehokkuuteen.

Suurten yritysten keskittyessä vahvistamaan omaa kilpailukykyään yhä kansainvälistyvillä markkinoilla pienille yrityksille on avautunut mahdollisuuksia markkina-aukkojen ja kapeiden segmenttien hyödyntämiseen. Myös viime aikoina paljon keskustelua herättänyt lähiruoka, jolla viitataan paikalliseen ruoantuotantoon ja -kulutukseen, on lisännyt kiinnostusta pienten yritysten tuotteisiin.

Laadukkaat tuotteet ja joustava toiminta

Kuinka pienet elintarvikealan maaseutuyritykset sitten ovat elintarvikealan vaativassa toimintaympäristössä pärjänneet?

Elintarvikealan maaseutuyritysten strategioita ja menestymistä selvittäneen väitöstutkimuksen mukaan yritysten tärkeimmät kilpailutekijät ovat toimitusvarmuus, laadukkaat tuotteet, yrityksen hyvä maine ja joustavuus. Menestymisen kannalta olennaista on, että yrityksellä on tarvittavat perusresurssit. Näistä liiketoimintaosaaminen, taloudelliset resurssit, tuotanto-osaaminen, asiakastiedon hallinta ja markkinoille pääsy sekä yhteistyö korostuivat parhaiten menestyvissä yrityksissä. Erot menestymisessä olivat myös selvemmin yhteydessä markkinointiosaamisen kuin tuotanto-osaamiseen puutteeseen. Parhaiten menestyvät yritykset ovat myös paremmin suojassa kilpailun voimilta kuin heikommin menestyvät yritykset. Myös toimiala näyttäisi jonkin verran vaikuttavan yritysten menestymismahdollisuuksiin.

Tärkeä strateginen valinta pienyrityksille on erilaistua kilpailijoista. Tutkimus osoitti, että innovatiivisista ja ainutlaatuisista tuotteista on mahdollisuus saada parempaa hintaa tavanomaisiin tuotteisiin verrattuna. Pitkälle erilaistetut tuotteet eivät kuitenkaan automaattisesti takaa menestymistä, jos liiketoimintaosaaminen sekä asiakastiedon hallinta ja markkinoille pääsy eivät ole kunnossa.

Tulevaisuudessa kilpailun elintarvikealalla ennakoidaan kiristyvän entisestään markkinoiden muuttuessa entistä kansainvälisemmiksi. Elintarvikealan maaseutuyritysten tulisi ylläpitää ja kehittää resurssejaan siten, että ne pystyvät joustavasti uudistumaan ja tuottamaan innovaatioita muuttuvissa markkinaolosuhteissa. Alan kehittymisen näkökulmasta olisi myös tärkeää, että pienistä maaseudun yrityksistä löytyisi kasvuhaluutta.

Lue aiheesta lisää: Forsman, S. 2004. How do small rural food-processing firms compete? A resource-based approach to competitive strategies. *Agricultural and Food Science* 13 (1).

Lisätietoja: sari.forsman-hugg@mtt.fi
puh. (09) 5608 6237



Maaseudulla toimii pieniä elintarvikealan yrityksiä. Niiden menestymisen salaisuus löytyy innovatiivisista tuotteista ja erilaistumisesta.